

NC
DO

ONDERZOEK

KINDEREN & MONDIAAL BURGERSCHAP

NCDO onderzocht in samenwerking met kindertijdschrift Samsam hoe kinderen uit groep 6, 7 en 8 zichzelf zien in relatie tot de wereld. Met wat voor gedrag dragen kinderen bij aan het oplossen van mondiale vraagstukken? Hoe denken kinderen over wederzijdse afhankelijkheid in de wereld? Wat is hun houding over de gelijkwaardigheid van mensen? Zijn kinderen bereid medeverantwoordelijkheid te nemen voor mondiale vraagstukken, zoals klimaatverandering en armoede? Hebben kinderen vertrouwen in de toekomst van de wereld? En vinden kinderen zichzelf een wereldburger of niet? Deze vragen worden in dit onderzoek beantwoord¹. Ruim 20.000 kinderen namen deel aan dit onderzoek.

Gedrag

Bij mondiaal burgerschapsgedrag gaat het om onderwerpen als zuinig omgaan met energie en water, consumentengedrag, informatie zoeken over de wereld en geld inzamelen voor of doneren aan goede doelen. Kinderen letten vooral op zuinig omgaan met water, energie, papier en op het weggooien van rommel. Veel kinderen zetten bijvoorbeeld de kraan uit tijdens het tandenpoetsen en gooien rommel niet op straat, ook als er geen prullenbak in de buurt is. Meisjes letten hier iets meer op dan jongens. Vier op de vijf kinderen doen vaak tot altijd lichten die voor niets branden uit en ruim de helft van de kinderen is vaak tot altijd zuinig met papier. Andere gedragingen, zoals het kopen van fairtrade en biologische producten, informatie verzamelen en delen, en geld inzamelen en doneren komen minder vaak voor. In het algemeen vertonen meisjes iets meer mondiaal burgerschapsgedrag dan

jongens. Daarnaast vertonen kinderen in groep 8 minder mondiaal burgerschapsgedrag dan kinderen in groep 6 en 7.

Wederzijdse afhankelijkheid

Van de kinderen denkt ruim de helft daadwerkelijk zelf iets te kunnen doen tegen de opwarming van de aarde, terwijl meer dan twee op de vijf kinderen denkt iets te kunnen doen aan armoede in de wereld. Vooral jongens denken te kunnen bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering en vooral meisjes denken te kunnen bijdragen aan armoedebestrijding. Het percentage kinderen dat meent niets te kunnen doen aan problemen in de wereld is kleiner en neemt af tussen groep 6 en groep 8. Hierbij denken meer jongens dan meisjes dat ze niets kunnen doen.

De meeste kinderen zijn redelijk goed op de hoogte van de relatie tussen 'hier' en 'daar' als het gaat om voedsel, milieu en klimaat; Bijna twee derde van de kinderen beseft dat we in Nederland dingen eten die uit andere landen komen en drie op de vijf kinderen snapt dat ver weg bossen worden gekapt voor papier dat wij hier gebruiken. Meer dan de helft van de kinderen begrijpt dat het slecht is voor ons klimaat hier als er ergens anders bossen worden gekapt en ongeveer de helft is het er mee eens dat vieze uitlaatgassen hier zorgen voor klimaatproblemen in andere landen. Ook een meerderheid van de kinderen heeft inzicht in financiële wederzijdse afhankelijkheid en snapt dat wij er in Nederland last van kunnen hebben als andere landen geldproblemen hebben. De gevolgen van oorlog en handel zijn echter minder bekend bij kinderen.

¹ Op de website www.ncdo.nl is de vragenlijst beschikbaar en te vinden bij de digitale versie van dit rapport.

Het valt op dat meer jongens dan meisjes bekend zijn met wederzijdse afhankelijkheid in de wereld, vooral bij de thema's klimaat, oorlog en economie. Het besef van wederzijdse afhankelijkheid neemt in het algemeen toe naarmate kinderen ouder worden.

Gelijkwaardigheid van mensen

Negen op de tien kinderen vindt dat mensen in andere landen net zo veel recht hebben op een goed leven als mensen hier en ruim drie kwart respecteert mensen met andere gewoontes of godsdiensten. Meer dan de helft vindt het best als mensen uit andere landen hier willen komen wonen, omdat ze het leven hier beter vinden. Slechts een derde van de kinderen vindt dat we het in ons land allemaal goed moeten hebben voordat we andere landen helpen en vindt dat we eerst arme mensen in ons eigen land moeten helpen, voordat we geld geven aan andere landen. In het algemeen blijken iets meer meisjes dan jongens overtuigd dat mensen gelijkwaardig zijn. Wat betreft leeftijdsverschillen blijkt dat kinderen uit groep 6 en 7 gemiddeld iets meer overtuigd zijn van gelijkwaardigheid van mensen dan kinderen uit groep 8.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Vier op de vijf kinderen vindt dat we met zijn allen zuiniger moeten zijn met de aarde, zodat er later ook nog mensen kunnen wonen, en drie kwart vindt dat er zoveel arme mensen zijn dat we wel iets moeten doen. Ook bijna drie kwart van de kinderen vindt het belangrijk om andere mensen te helpen en ruim de helft wil iets doen voor arme mensen in andere landen en wil helpen de wereld eerlijk en veilig te maken voor iedereen. Daarnaast willen ruim drie op de vijf kinderen goed voor de aarde zorgen zodat het milieu niet vervuult. In het algemeen hebben meisjes een groter verantwoordelijkheidsgevoel dan jongens en willen meer meisjes dan jongens zelf iets bijdragen. Verantwoordelijkheidsgevoel en behoefte om zelf iets bij te dragen aan mondiale vraagstukken nemen af naarmate kinderen ouder worden.

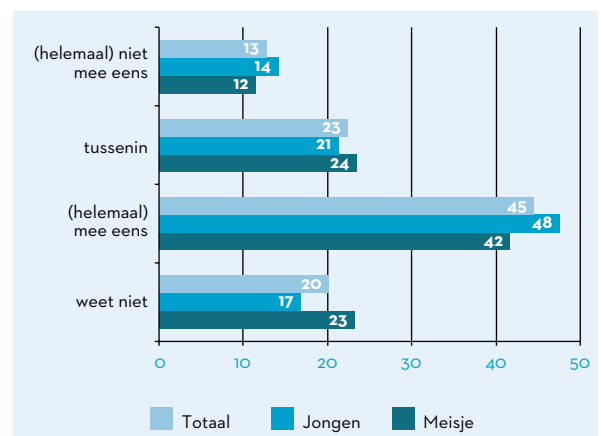
De toekomst van de wereld

Slechts één op de tien kinderen denkt dat het de goede kant op gaat met de wereld en dit neemt af tussen groep 6 en groep 8. Jongens hebben een duidelijkere mening over de toekomst van de wereld; zij zijn het niet alleen vaker eens met de stelling 'het gaat de goede kant op met de wereld', ze zijn het ook vaker met de stelling oneens. Meisjes hebben een minder uitgesproken mening over de toekomst van de wereld; zij kiezen juist vaker voor de antwoordmogelijkheden 'tussenin' en 'ik weet het niet'. Kinderen die negatief zijn over de

toekomst van de wereld verzamelen en delen vaker informatie over wat er in de wereld gebeurt. Mogelijk worden kinderen negatiever over de toekomst van de wereld door een beter inzicht in wat er in de wereld aan de hand is, of juist doordat ze overspoeld voelen met slecht nieuws dat ze nog niet goed kunnen behappen.

Wereldburger of niet?

Bijna de helft van de Nederlandse kinderen vindt zichzelf een wereldburger en jongens vinden dit vaker dan meisjes. Kinderen die zichzelf een wereldburger vinden, hebben een beter besef van wederzijdse afhankelijkheid, een grotere overtuiging van gelijkwaardigheid van mensen en een groter algemeen en persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel. Daarnaast gedragen zij zich ook meer als een mondiaal burger dan kinderen die zichzelf geen wereldburger vinden.

Figuur 1. Opvattingen over de stelling 'Ik ben een wereldburger' uitgesplitst naar sekse (%)

Meer lezen?

Heeft u vragen of opmerkingen over dit onderzoek of wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuw onderzoek, neem dan contact op met NCDO via onderzoek@ncdo.nl.

Bron

Goede, I., de (2012). Kinderen & mondiaal burgerschap. De visie van basisschoolkinderen op hun rol in de wereld. Amsterdam: NCDO.

Over NCDO

NCDO is het Nederlandse kennis- en adviescentrum voor burgerschap en internationale samenwerking. NCDO voert onderzoek uit, geeft trainingen en stimuleert de meningsvorming over mondiale thema's door publicaties te verzorgen en de discussie op gang te brengen.